

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia.

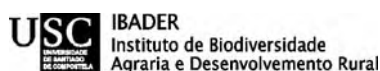
Fichas descritivas

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas

**Pablo Ramil Rego
Manuel Antonio Rodríguez Guitián
Javier Ferreiro da Costa
Marco Rubinos Román
Luis Gómez-Orellana Rodríguez
Belén de Nóvoa Fernández
Boris Alejandro Hinojo Sánchez
Susana Martínez Sánchez
Carmen Cillero Castro
Ramón Alberto Díaz Varela
Patricia María Rodríguez González
Castor Muñoz Sobrino**

**GI-1934 TTB
Universidade de Santiago de Compostela**

Monografías do IBADER - Lugo 2008

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas

Primeira edición: 2008

Autores: Pablo Ramil Rego; Manuel Antonio Rodríguez Guitián; Javier Ferreiro da Costa; Marco Rubinos Román; Luis Gómez-Orellana Rodríguez; Belén de Nóvoa Fernández; Boris Alejandro Hinojo Sánchez; Susana Martínez Sánchez; Carmen Cillero Castro; Ramón Alberto Díaz Varela; Patricia María Rodríguez González; Castor Muñoz Sobrino

A efectos bibliográficos a obra debe citarse:

Ramil Rego, P.; Rodríguez Guitián, M.A.; Ferreiro da Costa, J.; Rubinos Román, M.; Gómez-Orellana, L.; de Nóvoa Fernández, B.; Hinojo Sánchez, B.A.; Martínez Sánchez, S.; Cillero Castro, C.; Díaz Varela, R.A.; Rodríguez González, P.M. & Muñoz Sobrino, C. (2008). Os Hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas. Monografías do Ibader. Universidade de Santiago de Compostela. Lugo

Deseño e Maquetación: GI-1934 TTB - IBADER

Fotografía: Arquivo fotográfico GI-1934 TTB - IBADER

Ilustracións: GI-1934 TTB - IBADER

ISSN edición impresa: 1888-5810

ISSN edición dixital: 1988-8341

<http://www.ibader.org>

Depósito Legal: C 173-2008

Edita: IBADER. Instituto de de Biodiversidade Agraria e Desenvolvemento Rural. Universidade de Santiago de Compostela, Campus Universitario s/n. E-27002 Lugo, Galicia.

<http://www.ibader.org>

Copyright: Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvemento Rural (IBADER).

Colabora:

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE
E DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL

DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO
I N L U D E S

IBADER
Instituto de Biodiversidade
Agraria e Desenvolvemento Rural

2 Dunas marítimas e continentais

2190 Depresións intradunares húmidas

Correspondencias

Paleartic	16.3 = 16.31 a 16.35.
Ramsar	E.
IHG	1.2.3, 1.4.2.

Denominación oficial

Inglés	Humid dune slacks.
Castelán	Depresiones intradunales húmedas

Denominación vulgar

Galego	Dunas, xunqueiras, xuncais.
Castelán	Dunas.

Descrición científica

Descrición do Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Depresións húmidas de sistemas dunares. Estas pequenas cubetas húmidas son hábitats moi ricos e específicos altamente ameazados pola desaparición das capas freáticas.

Subtipos:

- 16.31: charcas de depresións húmidas (*Charetum tomentosae*, *Elodeetum canadense*, *Hippuridetum vulgaris*, *Hottonietum palustris*, *Potametum pectinatifolium*): comunidades acuáticas de láminas permanentes de auga doce.
- 16.3: céspedes xuncais pioneiros de depresións húmidas (*Juncenion bufonii* p.: *Gentiano-Erythraeetum littoralis*, *Hydrocotylo-Baldellion*): formacións pioneiras de lugares húmidos e charcas intradunares sobre solos de baixa salinidade.
- 16.33: fens de depresións intradunares húmidas: formacións de fens calcarios e, ocasionalmente, ácidos (cf. 54.2, 54.4, en particular 54.21, 54.2 H, 54.49): a miúdo invadidas por salgueiros rastreiros, que ocupan as áreas máis húmidas destes lugares.
- 16.34: céspedes graminoides de depresións intradunares: céspedes higrófilos de gramíneas e ciperáceas (ver 37.31, 37.4) das depresións intradunares, a miúdo con salgueiros rastreiros (*Salix rosmarinifolia*, *Salix arenaria*).
- 16.35: carrizais e xunqueiras de depresións intradunares húmidas (cf. 53.1, 53.2, 53.3).

Características diagnósticas do hábitat

Características estacionais.

Depresións topográficas situadas no interior ou cara á parte traseira de sistemas dunares costeiros que presentan encharcamento temporal ou a capa freática próxima á superficie durante todo o ano.

Fisionomía e estrutura.

A vexetación que caracteriza este hábitat comprende dende comunidades de carófitos localizadas en charcas semipermanentes ou permanentes, ata formacións herbáceas dominadas por monocotiledóneas (géns. *Juncus*, *Eleocharis*, *Carex*, etc.) que conforman cinturas máis ou menos concéntricas. Nalgúns casos poden constituírse cinturas de vexetación cunha importante presenza de salgueiros (*Salix atrocinerea*).

Variabilidade.

Aínda que xeralmente este tipo de hábitat se mostra baixo a aparencia de xunqueiras máis ou menos extensas, en detalle pode existir unha ampla gama de comunidades vexetais representadas.

Especies indicadoras segundo Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Non se mencionan.

Especies indicadoras para Galicia

Plantas:

Agrostis stolonifera var. *pseudopungens*, *Carex extensa*, *Juncus maritimus*, *Limonium serotinum*, *Paspalum vaginatum*, *Plantago marítima*.

Especies da Directiva 92/43/CEE que poden atoparse no hábitat

Plantas:

Rumex rupestris, *Spiranthes aestivalis*.

2 Dunas marítimas e continentais

2190 Depresións intradunares húmidas

Correspondencia fitosociolóxica

CLASE CHARETEA FRAGILIS

Orde Charetalia hispidae

Alianza Charion fragilis

Orde Nitelletalia flexilis

Alianza Nitellion flexilis

CLASE JUNCETEA MARITIMI

Orde Glauca-Puccinellietalia

Alianza Glauco maritimae-Juncion maritimi

As. Xunco maritimi-Caricetum extensae

CLASE ISOETO-LITTORELLETEA

Orde Littorelletalia

Alianza Hyperico elodis-Sparganion

As. Eleocharitetum multicaulis

Alianza Eleocharition acicularis

As. Littorello-Eleocharitetum acicularis

Hábitats asociados ou en contacto

Este tipo de hábitat está asociado a dunas grises (2130*) e, máis raramente, dunas móbiles (brancas) (2120*), dunas fixas descalcificadas atlánticas (2150*) e dunas con vexetación esclerófila (2260).

Vista panorámica da extensa depresión húmida situada tras os cordóns dunares da Praia de Razo (Carballo).

2 Dunas marítimas e continentais

2190 Depresións intradunares húmidas

Distribución xeográfica

Distribución na Unión Europea

Distribución na Unión Europea

Trátase dun tipo de hábitat amplamente distribuído ao longo das áreas costeiras europeas.

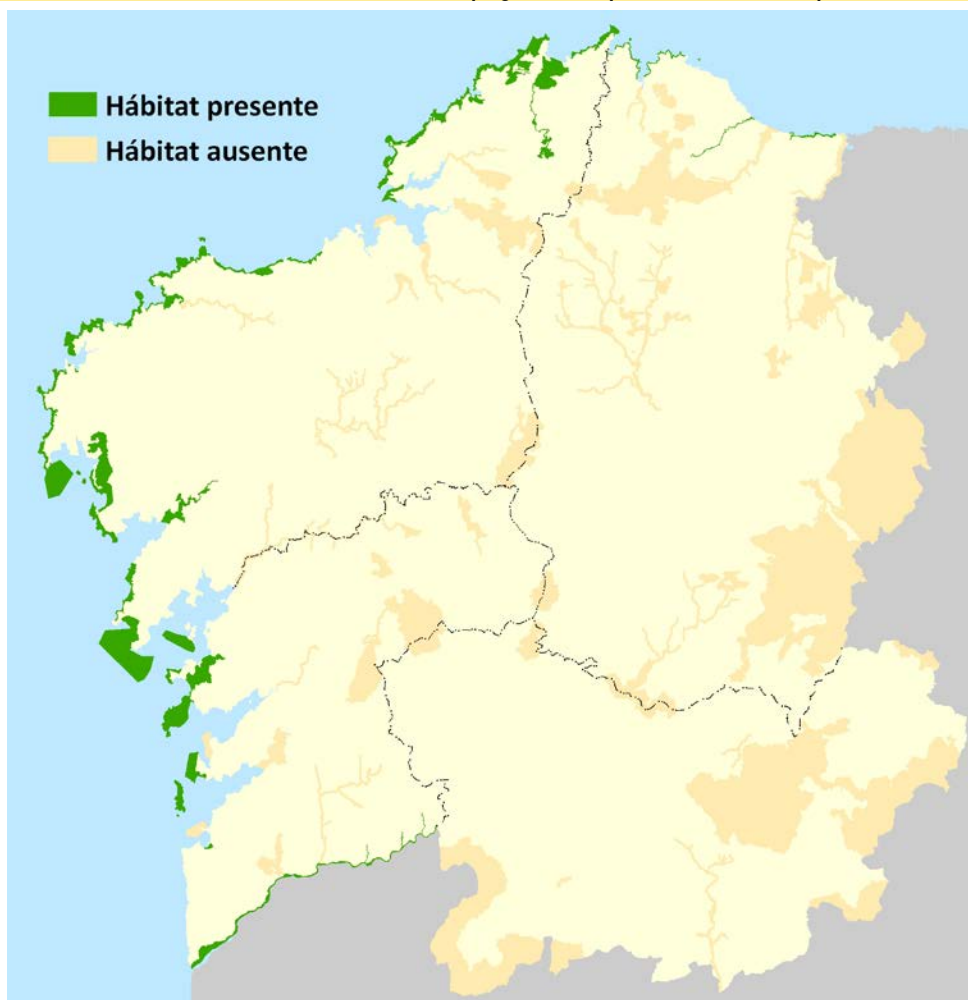
Distribución en Galicia

Presente na maior parte dos sistemas dunares de Galicia.

Distribución na Rede Natura 2000 de Galicia

Presente en grande parte dos espazos costeiros.

Distribución dentro da Rede Natura 2000 de Galicia (Lugares de Importancia Comunitaria)

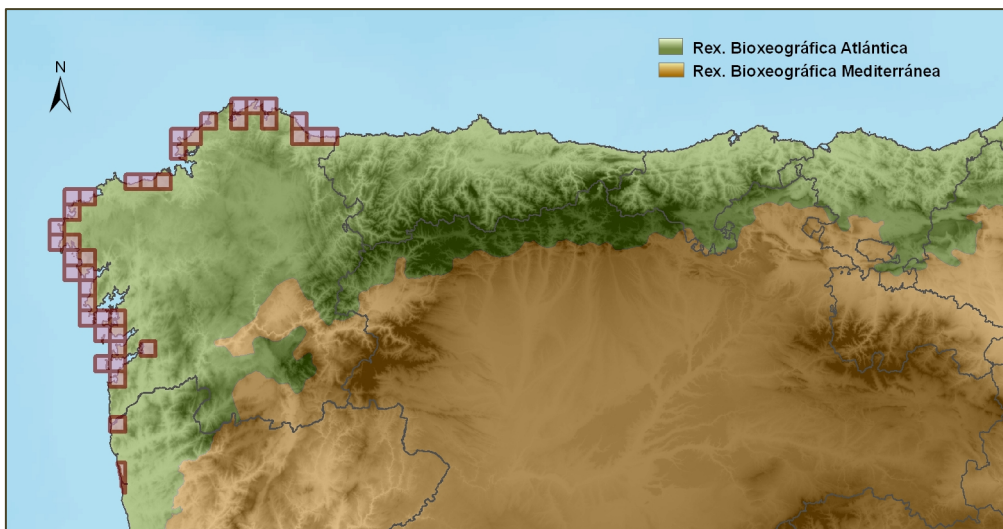

2 Dunas marítimas e continentais

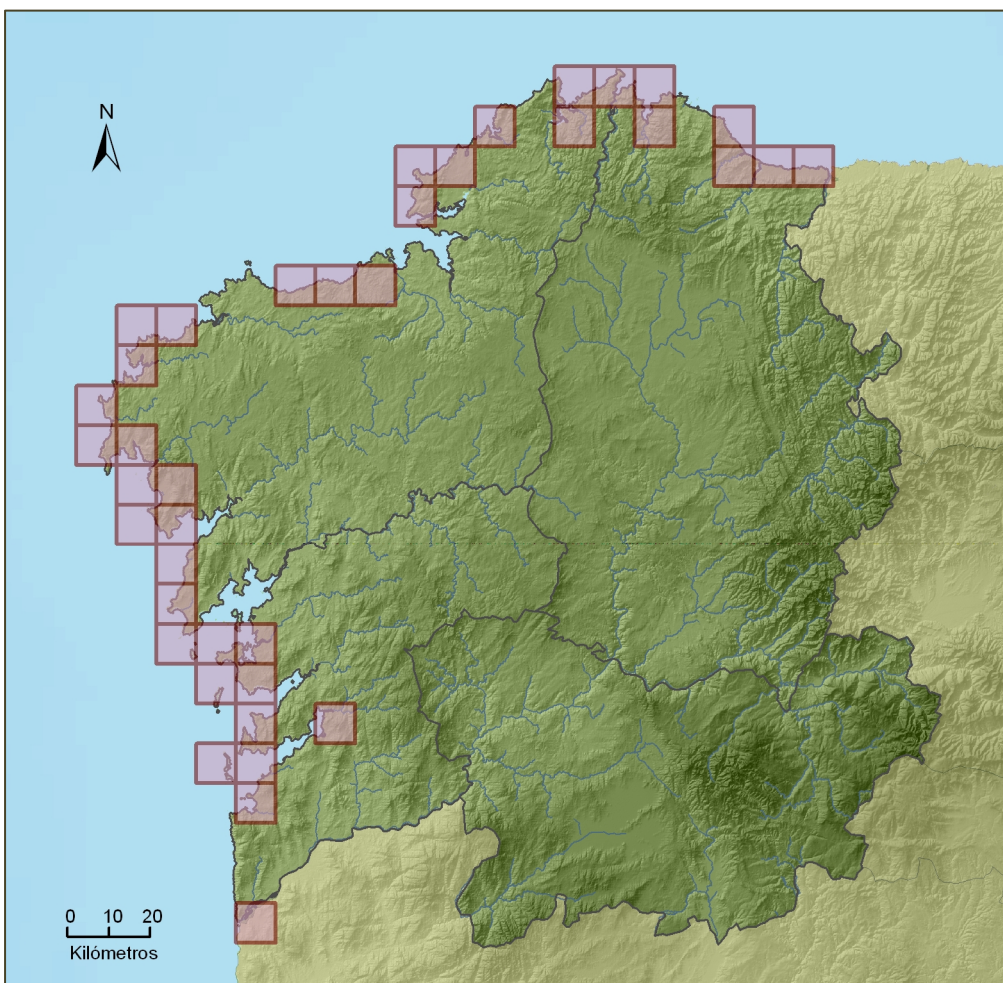
2190 Depresións intradunares húmidas

Área de presenza

Área de presenza no Norte Peninsular por cuadrículas UTM de 100 Km². Distribución a partir da EEA.

Área de presenza en Galicia por cuadrículas UTM de 100 Km². Datos actualizados 2008.

2 Dunas marítimas e continentais

2190 Depresións intradunares húmidas

Presenza nos Lugares de Importancia Comunitaria (LIC)

Cod.	Denominación	Prov.		Cod.	Denominación	Prov.
ES1110001	Ortigueira-Mera	C	●	ES1120015	Serra do Xistral	Lu
ES1110002	Costa Ártabra	C	●	ES1120016	Río Cabe	Lu
ES1110003	Fragas do Eume	C		ES1120017	Costa dá Mariña Occidental	Lu ●
ES1110004	Encoro Abegondo Cecebre	C		ES1130001	Baixa Limia	Ou
ES1110005	Costa da Morte	C	●	ES1130002	Macizo Central	Ou
ES1110006	Complexo Corrubedo	C	●	ES1130003	Bidueiral de Montederramo	Ou
ES1110007	Betanzos-Mandeo	C		ES1130004	Pena Veidosa	Ou
ES1110008	Carnota-Monte Pindo	C	●	ES1130005	Río Támega	Ou
ES1110009	Costa de Dexo	C		ES1130006	Veiga de Ponteliñares	Ou
ES1110010	Estaca de Bares	C	●	ES1130007	Pena Trevinca	Ou
ES1110011	Esteiro do Tambre	C	●	ES1130008	Pena Maseira	Ou
ES1110012	Monte e Lagoa de Louro	C	●	ES1130009	Serra da Enciña da Lastra	Ou
ES1110013	Xubia-Castro	C		ES0000001	Illas Cíes	Po ●
ES1110014	Serra do Careón	C		ES1140001	Sistema fluvial Ulla-Deza	Po
ES1110015	Río Anllóns	C		ES1140002	Río Lérez	Po
ES1110016	Río Tambre	C		ES1140003	A Ramallosa	Po ●
ES1120001	Os Ancares-O Courel	Lu		ES1140004	Complexo Ons-O Grove	Po ●
ES1120002	Río Eo	Lu		ES1140005	Monte Aloia	Po
ES1120003	Parga-Ladra-Támoga	Lu		ES1140006	Río Tea	Po
ES1120004	A Marronda	Lu		ES1140007	Baixo Miño	Po ●
ES1120005	Ás Catedrais	Lu	●	ES1140008	Brañas de Xestoso	Po
ES1120006	Carballido	Lu		ES1140009	Cabo Udra	Po
ES1120007	Cruzul-Agüeira	Lu		ES1140010	Costa da Vela	Po ●
ES1120008	Monte Faro	Lu		ES1140011	Gándaras de Budiño	Po
ES1120009	Monte Maior	Lu		ES1140012	Illas Estelas	Po
ES1120010	Negueira	Lu		ES1140013	Serra do Candán	Po
ES1120011	Ría de Foz-Masma	Lu		ES1140014	Serra do Cando	Po
ES1120012	Río Landro	Lu		ES1140015	Sobreirais do Arnego	Po
ES1120013	Río Ouro	Lu	●	ES1140016	Enseada de San Simón	Po
ES1120014	Canón do Sil	Lu				

Presenza en Zonas de Especial Protección para as Aves (ZEPA)

Cod.	Denominación	Prov.		Cod.	Denominación	Prov.
ES0000086	Ría de Ortigueira e Ladrado	C	●	ES1130009	Serra de Enciña da Lastra	Ou
ES0000176	Costa da Morte (Norte)	C	●	ES0000376	Baixa Limia-Serra do Xurés	Ou
ES0000258	Costa de Ferrolterra-Valdoviño	C	●	ES0000437	Pena Trevinca	Ou
ES0000313	Complexo Litoral Corrubedo	C	●	ES0000001	Illas Cíes	Po ●
ES0000085	Ribadeo	Lu		ES0000087	Complexo Umia-O Grove	Po ●
ES0000373	Ría de Foz	Lu		ES0000254	Illa de Ons	Po ●
ES0000372	Costa dá Mariña Occidental	Lu	●	ES0000375	Esteiro do Miño	Po ●
ES0000374	Ancares	Lu				

2 Dunas marítimas e continentais

2190 Depresións intradunares húmidas

Aspecto das representacións do hábitat en Galicia

Vista parcial dunha depresión intradunar húmida ocupada por unha xunqueira de *Juncus maritimus* na Praia de Morouzos (Ortigueira).

Depresión intradunar húmida de grande desenvolvemento lonxitudinal na trasduna da Praia da Ladeira (Ribeira).

2 Dunas marítimas e continentais

2190 Depresións intradunares húmidas

Aproveitamentos

Aproveitamentos tradicionais do hábitat

Non se coñece un aproveitamento tradicional específico para este tipo de hábitat.

Estado de conservación

Indicadores do estado de conservación do hábitat

A composición florística, densidade e estrutura da vexetación que caracteriza a este tipo de hábitat é un indicador axeitado para avaliar o seu estado de conservación.

Factores que dificultan ou impiden o estado de conservación favorable

A alteración do réxime hidrolóxico característico deste tipo de hábitat, ao igual que o tránsito de persoas ou vehículos ao seu través, levan consigo unha deterioración apreciable do seu estado de conservación.

Factores que contribúen ao estado de conservación favorable do hábitat

A conservación da dinámica hidrolóxica propia deste tipo de hábitat e a ausencia de pisoteo e pastoreo contribúen ao mantemento do estado de conservación favorable deste hábitat.

Bibliografía

Bellot (1968), Álvarez Díaz (1972), Valdés-Bermejo & Silva-Pando (1986), Izco et al. (1988, 1989, 1992, 1993, 2000), Guitián (1989), Soñora (1989), Guitián et al. (1989), Guitián & Guitián (1990), Izco (1992), Sánchez Fernández (1991, 1995), Díaz González & Fernández Prieto (1994, 2002), Izco & Sánchez (1996), Míguez Rodríguez et al. (1996), Sanmartín Bienzobás & Lago Canzobre (1998), Cortizo & Sahuquillo (1999), VV.AA. (2003) e datos propios.

